

DEPARTMENT OF HISTORY AND ARCHAEOLOGY

**ANCIENT SHIPWRECKS IN CYPRUS:
ITINERARIES IN THE CONTEMPORARY
WORLD**

ANNA DEMETRIOU

**A Dissertation Submitted to the University of Cyprus
in Partial Fulfilment of the Requirements for the Degree
of Doctor of Philosophy**

May 2019

ABSTRACT [IN GREEK LANGUAGE]

Η παρουσίαση αρχαίων ναυαγίων στο κοινό υπήρξε στο επίκεντρο της αρχαιολογίας των ναυαγίων ήδη από τα πρώτα βήματα του τομέα το 1960. Οι συζητήσεις επικεντρώθηκαν στα τεχνικά και πρακτικά ζητήματα που προκύπτουν από την παρουσίαση τους. Τα τελευταία χρόνια δόθηκε έμφαση στις διαφορετικές μεθόδους παρουσίασης που στόχο έχουν να ενημερώσουν το κοινό για την αδιαμφισβήτητη αξία των θέσεων και για την ανάγκη προστασίας τους. Ωστόσο, η επιρροή της μεταμοντέρνας σκέψης, ειδικά μέσα από τη μορφή της μετα-διαδικαστικής αρχαιολογίας, έφερε στο προσκήνιο την πολιτική και κοινωνική διάσταση της αρχαιολογικής πρακτικής. Αντίστοιχα, έχει υποστηριχθεί ότι οι μη αρχαιολόγοι συμμετέχουν, σε μια συνεχώς αναδιαμορφούμενη σχέση, με τα κατάλοιπα του παρελθόντος, βάσει της οποίας δημιουργούν τη δική τους σχέση με αυτά. Σε αυτό το πλαίσιο έχει υποστηριχθεί ότι η αξία της αρχαιολογίας πηγάζει ταυτόχρονα από τις θέσεις, τους ερευνητές, και το κοινό.

Η μελέτη έχει στόχο να καθορίσει τις ιδιαιτερότητες των αρχαίων ναυαγίων ως χώρους αλληλεπίδρασης και ενασχόλησης στη σύγχρονη κοινωνία. Στο επίκεντρο της μελέτης είναι οι τρεις θέσεις που έχουν ανασκαφεί, ή βρίσκονται υπό ανασκαφή στο παρόν στάδιο στην Κύπρο: τα ναυάγια της Κερύνειας, του Μαζωτού και των Νησιών. Η μελέτη εξέτασε το κοινωνικο-πολιτικό πλαίσιο της αρχαιολογικής πρακτικής στην Κύπρο, και τα αφηγήματα που αναπτύχθηκαν γύρω από αυτά, με στόχο να διαπιστώσει την επίσημη τους θέση μέσα στη σύγχρονη κοινωνία. Ταυτόχρονα, πραγματοποιήθηκε εθνογραφική μελέτη γύρω από τα διαφορετικά κοινωνικά σύνολα που αλληλεπιδρούν με τα ναυάγια μετά την ανακάλυψή τους: τις τοπικές κοινότητες, καθώς και τις κοινότητες των ψαράδων και των δυτών που δραστηριοποιούνται στις περιοχές στις οποίες εντοπίστηκαν οι θέσεις. Ξετυλίγοντας τη βιογραφία των ναυαγίων μετά την ανακάλυψή τους, η μελέτη αυτή εντοπίζει τα πολλαπλά νοήματα και αντιλήψεις που αναπτύσσονται γύρω από αυτά οι διάφορες ομάδες μη αρχαιολόγων.

Τα αποτελέσματα της εθνογραφικής έρευνας, συνυφασμένα με την ανάλυση των επιδράσεων της επίσημης αρχαιολογικής πρακτικής στο νησί, παρέχουν μια πολυεπίπεδη κατανόηση των θέσεων αρχαίων ναυαγίων, πέρα από τις καθιερωμένες αντιλήψεις. Στο πλαίσιο αυτό η μελέτη υποστηρίζει ότι τα αρχαία ναυάγια δεν αποτελούν στατικά αντικείμενα που εμπεριέχουν μια αδιαμφισβήτητη αξία. Οι διαφορετικές σχέσεις

που διαμορφώνονται μεταξύ των ναυαγίων και των μη αρχαιολόγων, δημιουργούν συνεχώς αναδιαμορφούμενα νοήματα. Συνεπώς, οι θέσεις αρχαίων ναυαγίων αποτελούν το έναυσμα για τη διαπραγμάτευση διαφορετικών προσωπικών, τοπικών, επαγγελματικών και οικονομικών ταυτοτήτων. Τα πολλαπλά ζητήματα που εξετάζονται στην παρούσα μελέτη οδηγούν προς μια κατεύθυνση: την ανάγκη για μια ενάλια στροφή στην προσέγγιση των διαφορετικών κοινωνικών ομάδων που σχετίζονται με αυτά. Καθώς οι θέσεις αρχαίων ναυαγίων βιώνονται και γίνονται αντιληπτές μέσα από τη θάλασσα, η μελέτη της σχέσης των ανθρώπων με τη θάλασσα μπορεί να φέρει στο προσκήνιο νέες βιωματικές και ερμηνευτικές διαστάσεις των θέσεων μέσα στη σύγχρονη κοινωνία.